

Prof. dr. sc. Goroslav Keller

Kronika vremena

Eseji Elie Pekice u ovoj knjizi obuhvaćaju vremenski raspon od osam godina, od 2008. do 2016. godine. U tih osam godina svijet se mijenjao takvom brzinom, kakvu ne možemo niti pojmiti, a kamoli shvatiti. Preciznije, mijenjao se tehničko-tehnološki i političko-organizacijski sustav. Nije ga pratio, niti ga je mogao pratiti, etičko-estetski sustav. Jaz je sve veći.

Kao kroničarka svog vremena

Elia kirurški precizno dijagnosticira taj sve veći jaz, tu diskrepanciju između tehničkih, ekonomskih i tržišnih faktora okruženja i moralnih, etičkih i estetskih sputanosti, kojima je čovjek u takvom okruženju izložen.

Pristup Elie Pekice svjesno je i namjerno naivan i romantičan. Elia nam knjigom *Oči našeg vremena* otkriva sve ono što svi mi svakodnevno doživljavamo, ali pored svega toga prolazimo, na žalost, zatvorenih očiju i hladnoga srca.

Elia je u ovoj knjizi na vrlo lijep način sabrala i ispričala svoja vlastita, ali i mnoga naša iskustva i spoznaje o ljudima, vremenu i sredini u kojoj živimo. I u tome i jest njezina vrijednost – očigledne istine, svakodnevne istine uobličiti, verbalizirati, simbolizirati.

Ova zbirka eseja nas bolno suočava sa svakodnevnom hipokrizijom s kojom smo suočeni, s površnim svijetom obmana, demagogije i populizma, s „*vrlim, novim svijetom*“ koji nam nudi „Big Brother“, s potrošačkim sustavom robno-novčanih odnosa u kojem su skromnost, štedljivost i lojalnost mane, a ne vrline; u kojem galama pobjeđuje samozatajnost, u kojem kič

pobjeđuje estetiku, u kojem laž pobjeđuje istinu. Tko ima više određuje život onome tko zna više.

„Sve se češće zagovara:

- *Bogatstvo bez rada*
- *Obrazovanje bez odgoja*
- *Poslovanje bez etike*
- *Uživanje bez svijesti i savjesti*
- *Politika bez principa*
- *Znanost bez odgovornosti*
- *Društvo bez obitelji*
- *Vjera bez morala*

(Muftija prof. dr. sc. Azis efendija Hasanović, na Bajram, 19. kolovoza 2012. godine, „Kronika dana“ Prvi program Hrvatskog radija)

Najbolnije je pri tome da ništa nismo naučili od povijesti, iz vlastitih iskustava. „*Tko od povijesti ne nauči, mora ju ponavljati*“ (Geroge Santayana). I ne samo na našim prostorima, gdje je vraćanje u povijest postala nacionalna igra, popularnija od nogometa. Koji je do sada bio eklatantan primjer masovne manipulacije.

Živimo u doba najdublje moralne i estetske depresije. U vrijeme kada nam IT tehnologija, internet i globalizacija omogućuju neslućeni razvoj, Edward Snowden i Julian Assange su nam pokazali kako se ta tehnologija ne koristi za demokratski razvoj, nego za masovnu kontrolu. Robert W. McChesney precizno objašnjava metodologiju kojom se to zbiva, ističući kako upravo *zbog dosadašnjeg smjera svoga razvoja i prepuštenosti kapitalu kao svom glavnom pokretaču, digitalne tehnologije mogu postati krajnje neprijateljski nastrojene prema slobodi, demokraciji i bilo čemu što je imalo veze s dobrim životom. Stoga su bitke oko interneta od središnje važnosti za sve one koji nastoje izgraditi bolje društvo.*

(Robert W. McChesney: *“Digitalna isključenost: kako kapitalizam okreće internet protiv Demokracije”*, Multimedijски institut, Zagreb, 2014.; *“Digital Disconnect: How Capitalism is Turning the Internet Against Democracy”*, The New Press, New York, 2013.)

Američki profesor emeritus Chalmers Ashby Johnson u svojoj knjizi *„Američki rubikon: Militarizam, tajnovitost i kraj Republike”* (Chalmers Ashby Johnson: *“The Sorrows of Empire:*

Militarism, Secrecy, and the End of the Republic (The American Empire Project)”, Metropolitan Books, New York, 2004.; hrvatsko izdanje Golden Marketing - Tehnička knjiga, 2005.) briljantno dokazuje kako SAD postupno od demokratskog uzora, od republike postaju imperijalistička svjetska, globalna sila. Ono što McChesney i Johnson čine na globalnom nivou, Elia Pekica čini na ovim našim prostorima – motri, bilježi, studira, suočava nas sa stanjem u kojem jesmo.

To je dijagnoza. Terapija?

Klice novog počinju se nazirati, prvi izdanci tih klica već su vidljivi. Elia Pekica ih nalazi i u Papi Franji, kao moralnom uzoru trećeg milenija.

Stéphane Frédéric Hessel (1917. - 2013.) francuski diplomat, ambasador, član Francuskog pokreta otpora, zatočenik Auschwitza, koautor UN Deklaracije o ljudskim pravima 2010. godine objavljuje knjigu: *Indignez-vous!* (Stéphane Frédéric Hessel: “*Indignez-vous!*”, Montpellier, 2010.; “*Time for Outrage!*”, Charles Glass Books, London, 2011. U Hrvatskoj izlazi u izdanju V.B.Z.-a pod naslovom *Pobunite se 2011. godine*), prodanu u 4,5 milijuna primjeraka, knjigu koja je, između ostalog, inspirirala i pokret *Occupy Wall Street*.

I ova knjiga eseja Elie Pekice nas suočava s potrebom da zastanemo, da se osvrnemo i sagledamo sredinu u kojoj jesmo. I više od toga – da se upitamo o našoj ulozi u toj sredini. Ne mogu promijeniti svijet, ali mogu raditi na promjeni samog sebe.

Ova zbirka eseja ima i tu dodatnu vrijednost, da nam u vremenskom dijapazonu od osam godina pruža uvid i u razvoj promišljanja, kontemplacije, u intelektualno sazrijevanje same autorice, Elie Pekice.